

UOT 3.327

ORXAN MUSA

*Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, magistr
Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti “Beynəlxalq münasibətlər” kafedrasının doktorantı,
Azərbaycan*

ORCID: 0000-0002-3947-5594

o.musa@atmu.edu.az

AZƏRBAYCAN – İTALİYA MƏDƏNİ ƏLAQƏLƏRİ VƏ HUMANİTAR ƏMƏKDAŞLIĞI

Açar sözlər: *Azərbaycan, İtaliya, mədəni əlaqələr, humanitar əməkdaşlıq, baza, amillər, potensial, sahələr, nəticələr, perspektivlər*

Giriş. Azərbaycanın İtaliya ilə çoxəsrlik münasibətlərinin başlanğıcı, əsasən, onların orta çağ dövlətlərinin iqtisadi – mədəni – diplomatik əlaqələrinin yaranmasından götürülür. Bu, önəmli tarixi prosesi – aktı çoxsaylı sanballı qaynaqlar, o cümlədən “İtaliyan Karmelitlərin xronikası” kimi mühüm mənbə (17,s.5,11-11,18) də yetərincə təsdiqləyir.

Azərbaycan – İtaliya mədəni əlaqələri və humanitar əməkdaşlığı fərqli (ötəri - əlverişsiz və sıx – məhsuldar) dövrlərdən keçmişdir. Azərbaycan Respublikasının (AR-in) yaranması ilə dövlətlərarası siyasi-diplomatik münasibətlər kimi mədəni əlaqələr və humanitar işbirliyi də yeni mərhələyə daxil olmuşdur (4).

Bu mərhələ ilə isə bir çox məqamları və yeni keyfiyyətləri ilə əvvəlkindən ölçüyəgəlməz dərəcədə seçilir. Tarixi dövrlərarası başlıca fərq isə AR Prezidenti İlham Əliyevin İtaliyanın dövlət başçısı S.Mattarella ilə 2018-ci ilin iyulunda Bakıdakı görüşündə səsləndirdiyi belə bir ümumiləşdirici fikirlə səciyyələndirilə bilər: “Azərbaycan İtaliya, İtaliya Azərbaycan üçün çox etibarlı tərəfdaşdır” (12).

Siyasi – hüquqi – normativ baza. Bu, iki respublikanın qarşılıqlı mədəni əlaqələrinin – humanitar əməkdaşlığının yaranması və genişlənməsi siyasi baza olaraq daha çox dövlətlərarası diplomatik tanınmaya əsaslanır. Yəni, başqa cür ifadə edilərsə, dövlətlərin bir – birilərinə siyasi, diplomatik cəhətlərdən tanınmaları onların qarşılıqlı faydalı mədəni əlaqələrinə və humanitar birgəfəaliyyətlərinə möhkəm özlülə bilər.

Bizcə də, Azərbaycanla İtaliya Respublikasının mədəni əlaqələri və humanitar əməkdaşlığı daha bir geniş imkanlara və əhatəli siyasi əsasla malikdir. Onun məzmununu və mahiyyətini isə beynəlxalq, regional təşkilatlardakı fəaliyyətdə özünü təsbit edən siyasi dialoq – anlaşma – uzlaşma təşkil edir. Belə bir güclü siyasi bünövrə (çoxşaxəli dialoq, anlaşma, uzlaşma) isə öz ifadəsini aşağıda sadalanan beynəlxalq – çoxtərəfli forumlarla və tarixi sənədlərlə əlaqədar tutulan orta mövqelərdə də tapır:

- 1975-ci il Helsinki Yekun Aktının “Üçüncü – humanitar səbəti” (2,s.10);

- BMT-nin “Minilliyin Bəyannaməsi” – Baş Məclisin 8 dekabr 2000 – ci il tarixli, A/RES/5/2 nömrəli qətnaməsi (8);

- Bakı Beynəlxalq Humanitar forumları (6) və s;

AR və İR-in ikitərəfli münasibətləri, o cümlədən də mədəni əlaqələri və humanitar işbirliyindən ötrü başlıca hüquqi, normativ baza isə çoxsaylı rəsmi sənədlər sayılır. Sözgəlişi, bunu da vurğulayaq ki, Azərbaycanın İtaliyadakı səfirliyi ikitərəfli münasibətlərə və çoxşaxəli əməkdaşlığa dair hadisələrin, sənədlərin qısa məlumat səciyyəli siyahı – şərhini hazırlamışdır (3).

Onların arasında 10-dan çox saziş, 20-dən artıq Anlaşma Memorandumu, Niyət protokolu və s. vardır (3). Konkret hüquqi əsaslar və normativ aktlar baxımından aşağıdakılar daha da diqqətçəkicidir:

1. Mədəniyyət və digər sahələrdə əməkdaşlıq barədə 1997-ci ildə imzalanan Birgə Bəyannamə və 2002-ci ildə bağlanan saziş.

2. “Qardaşlaşmış şəhərlər” münasibətlərinin yaradılmasına dair 2004-cü ildə razılaşdırılan Niyət Protokolu.

3. Mədəni dəyərlərin mühafizəsi, mədəniyyət abidələrinin qorunması istiqamətində birgə fəaliyyətə aid 2005-ci ildə ərsəyə gətirilən bəyannamələr və İR-in AR-ə humanitar yardım göstərməsinə dair saziş və s.

Səbəblər və imkanlar (potensial). Azərbaycanla İtaliyanın ikitərəfli mədəni əlaqələrə və humanitar işbirliyinə böyük önəm vermələri bir sıra amillərlə şərtlənir – müəyyən səbəblərdən irəli gəlir. Onlar bu kimi müddəalarla ifadə oluna bilər:

a) həm AR, həm də İR təhsilə, elmə, mədəniyyətə və humanitar əməkdaşlığa əsaslanan inkişafı üstün sayan (tutan) siyasət yürüdürlər;

b) ikitərəfli münasibətləri saf, sağlam və səmimi niyyətlər əsasında quran bu tərəfdaş dövlətlərin çoxölçülü birgə fəaliyyətində AR-in Birinci vitse – prezidenti Mehriban Əliyevanın da vurğuladığı baxış önə çəkilir. “... insanları və xalqları bir – birinə daha yaxın edən, daha dost mühit yaradan məhz humanitar sahədir, elmdir, mədəniyyətdir, təhsildir ...” (7).

Azərbaycan və İtaliya respublikaları qarşılıqlı mədəni əlaqələr və faydalı humanitar əməkdaşlıq üçün vacib olan geniş imkanlara – güclü potensiala – malikdirlər. Bu kimi imkanların – potensialın açıqlamaları ilə bağlı isə aşağıdakılar önə çəkilə bilər. Belə ki, hər iki ölkənin xalqları:

- zəngin tarixi mədəniyyətləri ilə tanınırlar;
- hazırda yüksək elmi-mədəni inkişaf səviyyələri ilə seçilir;

- keçmişdə qazanılan humanitar potensialın - ənənəvi mədəni əlaqələrin çağdaş ikitərəfli münasibətlərə müsbət təsirinə çalışırlar. Yeri gəlmişkən, burada Heydər Əliyevin bir baxış – tövsiyəsini vurğulamağa ehtiyac vardır: Azərbaycanın öz tarixi nailiyyətlərini, milli – mədəni ənənələrini dünyaya nümayiş etdirməsinə çalışmaq lazımdır və xalqımız bu mənada tarixi, müasir potensiala (elmə, mədəniyyətə və s.) malikdir (11).

Olduqca müsbət haldır ki, bu tövsiyə - fikir İR Prezidenti S.Mattarellanın 2018-ci ilin iyulunda Bakıdakı çıxışında belə bir önəmli müddə ilə inkişaf etdirildi: “ istedadlı xalqın (azərbaycanlıların – O.M.) əhəmiyyətli poten-

sialı ilə birləşən varislik sülhə, dünyaya açıqlığa, dialoqa və tərəqqiyə əsaslanan gələcək qurmağa yönələn dəyərli bir irsi təşkil edir” (1).

Dost dövlətlərin mədəni – humanitar resurslarını səciyyələndirərkən Azərbaycanla əlaqədar bir çox vacib və önəmli məsələni, məqamı mütləq vurğulamaq lazımdır. Belə ki, ölkəmiz mədəni əlaqələrdə və humanitar işbirliyində də danılmaz xüsusi çəkiyə malik olan multikulturalizm (çoxmədəniyyətlilik) və tolerantlıq (dözümlülük) mühiti ilə fərqlənir.

Hazırda ölkəmizdə ardıcıl və dinamik dövlət siyasəti səviyyəsinə yüksəldilən multikulturalizm və tolerantlıq həm də AR ilə İR-in mədəni əlaqələrinin möhkəmlənməsinə, humanitar əməkdaşlığın genişlənməsinə və dinlər, konfessiyalar, mədəniyyətlər arasında birgə yaşayışa önəmli xidmətlər göstərir. Bu, müsbət və təqdir olunması hal – mühit elə İtaliyanın dövlət xadimləri (S.Mattarella, M.Kasellati və b.) tərəfindən də dəfələrlə yüksək qiymətləndirilmişdir.

Sahələr, istiqamətlər, formalar. Azərbaycan – İtaliya mədəni əlaqələri və humanitar əməkdaşlığı çoxsahəliliyi, çoxyönlülüyü, xeyli formaları ilə də diqqəti çəkir. Bunlarla bağlı bəzi konseptual baxış, müddəa, tezis və konkret əməli fəaliyyət (tədbir) aşağıdakı kimi sistemləşdirilə və şərh oluna bilər:

1. Konseptual məqamlar və dəyərləndirmələr:

- sivilizasiyalararası dialoqa qarşılıqlı və hərtərəfli dəstək;

- bəşəri tarixi – mədəni irsin birgə müdafiə və mühafizəsi;

- ölkəmizin Aralıq dənizi regionu üçün və, əksinə, həmin bölgəninə Azərbaycandan ötrü strateji önəminin xeyli tarixi – mədəni hadisə və faktlarla təkzib olunmaz təsdiqi. (Belə mədəni hadisə - faktların çoxsaylı silsiləsindən bəziləri (5) AR-in İR-dəki səfiri M.Əhmədzadənin “Notizie Geopolitiche” analitik portalında 2017 – ci ilin mayında dərc olunan “Azərbaycan – İtaliya əlaqələrinin 25 ili: strateji tərəfdaşlığa aparan yol” məqaləsində (9) də qeyd edilmişdir: qədim Roma imperiyasının XII legionunun Azərbaycanda olması ilə bağlı eramızın I əsrinə aid məşhur, latındilli Qobustan daş kitabəsi; Venesiyalı səyyah M.Polonun XIII əsrdə Bakıya gəlişi; tanınmış azərbaycanlı alim N.Tusin “Təhriri- öqlidis” (“Evklid Başlanğıcının təfsiri” əsərinin 1549-cu ildə Romada nəşri və s.);

- İtaliya tərəfinin də vurğuladığı kimi, Bakının tarix və mədəniyyət cəhətdən dünya mədəni irsi müstəvisində haqlı olaraq tanınan cəlbədiçi və çoxşaxəli fərqliliyi;

- bir-birilərinə mədəni cəhətdən də çox və xüsusilə paytaxtlar xaricində - regionlarda da – tanıtılma. (Sözləşmə, Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətində və konkret layihələrində bu məqam xüsusilə nəzərə alınır və önə çəkilir (13, s.15);

- qədim və dərin köklərə söykənən tarixi – mədəni əlaqələrimizdə indi haqlı olaraq daha da önə çıxan memarlıq (italyanların XIX əsrin sonu – XX yüzilliyin əvvəlində Bakıda inşa etdikləri məşhur binalar) və opera sənəti (Ş.Məmmədova, M.Məmmədov (Bülbül), M.Maqomayev və b. İtaliyadakı musiqiçilik fəaliyyətləri) sahələrindəki keçmiş zəngin təcrübə.

2. Müxtəlif mədəni tədbirlər silsiləsi:

- AR-in İR-dəki səfirliyi və “İtaliya – Azərbaycan Dostluq Assosiasiyası” tərəfindən 2006-cı ildə Peruca şəhərindəki Əcnəbilər universitetində keçirilən “Azərbaycan – İpək yolu üzərində Qədim Torpaq” və onun çərçivəsində incəsənət ustalarımızın Romanın məşhur “Sala Umberto” teatrında konserti (16);

- Romadakı “Villa Borghese” parkında 2012 – ci ildə dahi şairimiz N.Gəncəvinin abidəsinin açılışı (16);

- 2012-ci ildə İtaliyada ilk dəfə olaraq Azərbaycan mədəniyyəti günlərinin təşkili. (Onun çərçivəsində Turinin Karinyano, Venesiyanın Mallbran teatrlarında, Milanın C.Verdi adına konservatoriyasında və Mehriban Əliyevanın da iştirakı ilə Romanın Auditorium konsert kompleksində milli və klassik musiqi konsertləri verilmişdir (3);

- Dante ilə Petrarkanın əsərlərinin Bakıda Azərbaycan dilində kütləvi nəşri (5).

- 2014-cü ildə Romadakı “Fori İmperial – Mercati di Traiano” muzeyinin yerləşdiyi ərazidə arxeoloji qazıntıların aparılmasına maliyyə vəsaitinin ayrılması barədə sənəd (3);

- Heydər Əliyev Mərkəzinin 2018 – ci ilin iyulunda İtaliyanın Ufisi Qalereyası ilə birlikdə açdığı sərgi və Azərbaycan Səfəvilər dövlətinin hökmdarları I Şah İsmayıl I Şah Təhmasibin orada saxlanılan portretlərinin nümayişi (1);

- İR Prezidenti Sarayının “Kappela Paolina” salonunda “2020-ci il – İtaliyada “Azərbaycan mədəniyyəti ili” nin açılışı (3);

- Romada Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin təsis barədə razılıq (14) və s.

3. Humanitar əməkdaşlığa dair birgəfəaliyyət. Onu iki yöndə dəyərləndirmək olar:

a) rəsmi, işgüzar səciyyəli (yönümlü) tədbirlər (sənəd, beynəlxalq toplantılarda iştirak və s.):

- Azərbaycanın millət vəkiliyinin (G.Baxşəliyeva, A.Pənahova) İtaliya Deputatlar Palatasının 2004-cü ildə Romada keçirilən “Uşaq və yeniyetmələrin qorunmasına dair dünya qadın parlamentarilərinin konfransı” nda iştirakı (3);

- humanitar yardımlarla bağlı 2005-ci ildə bağlanan dövlətlərarası sənəd. Onun əsasında İtaliya tərəfindən azərbaycanlı qaçqınlara və məcburi köçkünlərə humanitar yardımlar edildi. Həmçinin İR AR-in tibbi – sosial yönümlü müəssisələrinə də yardım göstərdi (5);

- AR -in Baş diplomatının (E.Məmmədovun) İtaliyada 2017-ci ildə keçirilən miqrant və qaçqınların böyük axını əsərində əməkdaşlıq problemlərinə həsr olunan konfransda çıxışı (3);

- İtaliyanın hökumət təmsilçiləri və parlamentariləri AR-də 2017-ci ildə keçirilən bu mötəbər toplantılara qatılıblar: BMT -nin Sivilizasiyalar Alyansının 7 – ci Qlobal; V Bakı Beynəlxalq Humanitar; IV Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq; VI Qlobal Bakı – forumlarında iştirak və çıxışlar ediblər. Onlar həm də YUNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 2019 – cu ildə Bakıda keçirilən 43 -cü sessiyasında olublar;

- İR Prezidenti S. Mattarellanın 2018-ci ildə AR-ə rəsmi səfəri zamanı Bakıda Şah İsmayıl Xətaiyə həsr olunan “Ədəbiyyat xəzinəsi” adlı sərginin açılışında iştirakı və həmçinin Azərbaycanın Xalça muzeyi, İçərişəhər – Şirvanşahlar sarayı kompleksi ilə tanışlığı (16);

- İtaliya Senatının sədri xanım M.Kasellatinin AR-ə rəsmi səfəri ərzində Bakıda (Dillər universitetində) “Dünyada XVIII italyan dili həftəsi” çərçivəsində keçirilən seminardakı nitqi (3). (Sözləşmə, bu diplomatik missiya İR Senatı sədrinin Azərbaycana ilk rəsmi səfəri sayılır);

- Azərbaycanla İtaliyanın zəngin və örnək ola biləcək “Qardaşlaşmış şəhərlər” təcrübəsi (3). (Hazırda iki dövlətin şəhərlərinin qardaşlaşmasının belə bir mənzərəsi mövcuddur: Bakı – Neapol; Sumqayıt – Bari; Gəncə - Turin; Göyçay – Valmontone; Naftalan – Pozitono; Sumqayıt – Genova; Çerveteri – Lənkəran; Bormio – Qax və s.);

b) Heydər Əliyev Fondunun xətti və dəstəyi ilə görülmə işlər:

• Romada Müqəddəs Marçellini və Pietro katakombalarının, Zevsin Vatikan muzeyindəki heykəlinin, Forumun, “Sistina və Kapitolini muzeyinin”, “Filosoflar” salonlarının bərpası (13). Katakombaların təmiri – bərpası AR ilə Vatikanın (Müqəddəs Taxt – Tacın) müştərək layihəsinin tərkib hissəsidir (10). Burada belə bir önəmli məqamı da vurğulamağa lüzum vardır. Belə ki, islam ölkəsi Azərbaycanın xristian dünyasının incilərindən sayılan adıçəkilən katakombaların bərpasına hərtərəfli dəstəyi geniş əks-səda doğurmuşdur. “Vatikan radiosu” əməkdaşının “müsəlman” Azərbaycanı fondunun xristianlığın irsinin bərpasını maliyyələşdirməsinin səbəbi Mehriban Əliyevanın (10) bu kimi fikirləri ilə yetərincə aydınlaşdırılmışdır: ölkəmizin coğrafi mövqeyi və zəngin fərqliliyi; Azərbaycan əhalisi arasındakı daimi dostluq, qardaşlıq münasibətləri; böyük sərvətimiz olan dini konfessiyalar və s;

• 2013-cü ildə Romadakı Müasir İncəsənət muzeyində - Fondun prezidenti Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə - “Fiyto Bakı” çağdaş Azərbaycan incəsənəti sərgisinin açılışı(3);

• AR-ə “Milan Expo – 15” sərgisində ayrılan pavilyonun uğuru (3 mln. 200 min ziyarətçi) (3);

• Fondun və İDEA İctimai Birliyinin dəstəyi ilə 2015-ci ildə Venezia – Biennale Beynəlxalq İncəsənət sərgisi çərçivəsində AR -in iki pavilyonunun açılışı (3).

• Romadakı məşhur “Casa del Cinema” kino evində Birinci Azərbaycan Film Festivalının təşkili (10) və s.

Nəticələr və perspektivlər: elmi qənaətlər. Azərbaycan – İtaliya mədəni əlaqələrinə və humanitar əməkdaşlığa dair çoxşahəli elmi araşdırmalar və aparılan ümumiləşdirmələr əsasında bu kimi nəticələr çıxarmaq və qənaətlərə gəlmək mümkündür:

1. Ölkələrarası mədəni əlaqələr və humanitar işbirliyi sahəsində müsbət, təqdir olunması təcrübə qazanılmışdır. Belə bir təcrübə - nəticə isə:

• fərqli sivilizasiyaların – hazırda xristian və müsəlman dünyalarının – dialoquna, birgə yaşayışına, humanitar əməkdaşlığına yetərincə əsaslar verir;

• Azərbaycan və İtaliya cəmiyyətlərinin bir – birilərinə mədəni tanıtdırılmasını da ehtiva edir və reallaşdırır;

• bu axarda iki ölkənin gənclərinin mədəni – humanitar – işgüzar təmaslarını önə çəkir;

• xristian (İtaliya – Vatikan və digər) mədəni irsinin qorunmasına müsəlman ölkəsinin (Azərbaycanın) dəstəyi nümunəsi (modeli) də sayıla bilər.

2. AR ilə İR – in mədəni əlaqələri və humanitar əməkdaşlığının mövcud təqdirəlayiq səviyyəsi, dinamik inkişafı və qazanılan səmərəli təcrübə dövlətlərarası ikitərəfli çoxşahəli münasibətlərdə yeni fəaliyyət istiqamətləri üçün də faydalı – məhsuldar perspektivlər açır.

Buna Azərbaycan xalqının zəfərli 44 günlük Vətən müharibəsinin nəticələri də dəlalət edir. Yeni fəaliyyət yönələri sırasında İtaliya şirkətlərinin ölkəmizin Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələrində həyata keçirilən mədəni bərpa – quruculuq işlərində yaxından iştirakı və s. xüsusilə qeyd olunmalıdır.

Ədəbiyyat siyahısı

1. Ali qonağın şərəfinə: İtaliya Prezidenti Sercio Mattarellanın çıxışı. “Azərbaycan” qəz., Bakı, 19 iyul, 2018 // URL: azerbaiyanews.az/az/posts/detail/ali-qonagin-sherefine-36795

2. Allahverdiyeva, Ş.T. Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq humanitar əməkdaşlıqda iştirakı:/ Siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru dis.avtoreferatı/-Bakı, 2018.- 24 s.

3. Azərbaycan – İtaliya ikitərəfli münasibətləri. Qısa məlumat. URL: <https://www.rome.mfa.gov.az/az/content/86/azerbaycan-italiya>

4. Azərbaycan – İtaliya münasibətləri yeni inkişaf mərhələsində. URL: <http://son.az/az/news/614206/> azərbaycan-italiya münasibətləri – yeni inkişaf mərhələsində

5. Azərbaycan – İtaliya münasibətləri: 2010 – cu il aprelin 5 – də tərtib olunmuş ümumi tarixi arayış // URL: <https://lib.aliyevaheritage.org/az/8696201.html>

6. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu // URL: Bakuform.az/az

7. Birinci vitse – prezident Mehriban Əliyeva “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyi və Azərbaycan Respublikası ilə İtaliya Respublikası arasında strateji

tərəfdaşlıq münasibətləri” adlı konfransın açılışında çıxış edib // URL: <https://president.az/az/articles/view/30096/>

8. BMT -nin “Minilliyin Bəyannaməsi” (Baş Məclisin 2000 – ci il 8 dekabr tarixli, A/RES/5/2 nömrəli qətnaməsi) // URL: <https://www.unaz.org/doc/mdg|html>

9. Əhmədzadə M. Azərbaycan – İtaliya diplomatik əlaqələrinin 25 ili: strateji tərəfdaşlığa aparan yol // URL: azvision.az/news/116950/azerbaycan-italiya-elaqeleri-haqda-meqale.html

10. Ələddinqızı, N. Azərbaycan – İtaliya əlaqələri daha da möhkəmlənir // Səs/-2018, 1 oktyabr // URL: <https://sesqazeti.az/news/politics/702474.html>

11. Əliyev Heydər. Dünya azərbaycanlılarının I qurultayında nitq // Azərbaycan/-2001, 11 noyabr.

12. Əliyev İlham. “Azərbaycan İtaliya, İtaliya Azərbaycan üçün çox etibarlı tərəfdaşdır” // URL: bbc.com/azeri/azerbaiyan-44869378-

13. Əliyev, N. Azərbaycanın Cənubi və Cənub – Şərqi Avropa ölkələri ilə münasibətləri/Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin əsas istiqamətləri (1991-2016), 2017, s. 511-517.

14. İtaliyada Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi açılacaq // URL: Report.az/medeniyyet-siyaseti/italiyada-azerbaycan-medeniyyet-merkezi-acilacaq/

15. İtaliya Prezidenti Sercio Mattarella Xalça muzeyi ilə tanış olub // URL: Sia.az/az/news.sosial/690589.html

16. Məhəməliyev, N. Azərbaycan – İtaliya münasibətləri strateji səviyyəyə yüksəlib // Azərbaycan/- 2020, 25 fevral.

17. Məlikzadə, S.M. İtalyan “Karmelitlərin xronikası”: Tarix elmləri üzrə fəlsəfə doktoru dis. avtoreferatı. Bakı, 2022. - 25 s.

Summary

Orkhan Musa

Azerbaijan-Italy cultural ties and humanitarian cooperation

The paper clarifies the political-legal-normative base of cultural links and humanitarian cooperation between Azerbaijan and Italy; investigates the reasons; opportunities (potential) are disclosed; areas, directions, forms are analyzed; The place of the Heydar Aliyev Foundation in its activity is assessed; The results are summarized and the prospects are considered.

Keywords: Azerbaijan, Italy, cultural relations, humanitarian cooperation, base, factors, potential, areas, results, perspectives.

Резюме

Орхан Муса

Азербайджано – итальянские культурные связи и гуманитарное сотрудничество

В статье исследуются вопросы культурных связей и гуманитарного сотрудничества между республиками Азербайджан и Италия. Так как, в ней раскрываются причины двухсторонних отношений в этой сфере. Далее анализируются возможности (потенциал) республик по развитию культурно – гуманитарных связей. В исследовании также обосновывается их политико – правовая – нормативная база. Особое внимание уделяется анализу областей, направлений и форм культурно – гуманитарного сотрудничества. Оценивается место азербайджано – итальянских культурных связей и гуманитарного сотрудничества в многогранной деятельности Фонда Гейдара Алиева. В конце подводятся итоги проделанной работы и рассматриваются перспективы двухстороннего культурно – гуманитарного сотрудничества.

Ключевые слова: Азербайджан, Италия, культурные связи, гуманитарное сотрудничество, база, факторы, потенциал, направления, результаты, перспективы.